

Yttrande från Hitachi Energy

Över Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033 (I2021/02884)

Hitachi Energy är en global teknikledare inom hela värdekedjan av kraftgenerering, överföring och distribution av elkraft. Det omfattar integration och sammanlänkningar av elnät, kraftöverföring, lösningar för distribution och automation och ett komplett erbjudande av högspänningsprodukter och transformatorer. Vi arbetar för att accelerera en hållbar energiframtid för alla och skapa ett flexibelt, hållbart och säkert energisystem.

Vi har en lång historia i Sverige sedan 1883 och anställer över 4 000 medarbetare främst i Västerås, Ludvika, Piteå, Figeholm och Landskrona. Vår omfattande verksamhet bidrar avsevärt till Sveriges insatser inom energiomställningen samtidigt som den spelar en nyckelroll för svensk export och den globala verksamheten inom Hitachi Energy.

Sammanfattning av synpunkter

För att uppnå Sveriges och näringslivets hållbarhetsmål samt säkra en konkurrenskraftig industri behövs effektiva person- och godstransporter inom hela landet. För Hitachi Energy är det särskilt prioriterat att följande åtgärder vidtas i nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033.

- Tunga godstransporter måste prioriteras bättre i tilldelningsprocessen och det behövs ökad bärighet, profil och kapacitet för tunga transporter på järnvägen.
- Tillgången via järnväg till hamnar med tillräcklig måste prioriteras för att säkerställa effektiva och hållbara leveranser till hela Sverige och världen.
- Näringslivspotten för järnväg bör behållas och utvecklas vidare för att snabbt kunna vidta åtgärder till en ringa kostnad men som ger stor nytta för hållbara och effektiva godstransporter.
- Persontransporterna behöver också utvecklas för att säkra kompetensförsörjningen till nyckelindustrier i Sverige, det gäller i synnerhet att:
 - transportplaneringen ska inkludera ett tågläge vid Finnsletten i Västerås;
 - utveckla Bergslagspendeln för att möjliggöra resor till och från Ludvika-Västerås under en timme och 30 minuter, samt underlätta för färd vidare mot Stockholm och övriga Sverige.

Utvecklade synpunkter

Uppgradera järnvägen för tunga godstransporter samt påskynda planerade insatser

Järnvägen behöver uppgraderas vad gäller ökad bärighet för godstransport av tunga laster, exempelvis essentiella komponenter för dagens och framtidens ökade kraftöverföring som ofta väger upp till 450 ton. Utvecklingen går mot än större och tyngre komponenter (t.ex. transformatorer) som behöver transporteras inom och från Sverige. Tilldelningsprocessen behöver prioriteras för att möjliggöra effektiva transporter av detta slag. Därvid krävs ökad bärighet, profil och kapacitet på viktiga järnvägsstråk såsom i Bergslagen, med större möjlighet för bättre redundans och tillförlitlighet (t.ex. sidospår, omledningsmöjligheter), samt järnvägsaccess till hamnar med tillräcklig bärighet.

Hitachi Energy välkomnar åtgärder i planförslaget som innebär att järnvägen effektiviseras genom att trafikering med längre, tyngre och större tåg på fler järnvägssträckor möjliggörs. Dessa åtgärder ökar också järnvägstransporternas tillförlitlighet och kan således hjälpa oss flytta mer godstransporter från väg till järnväg.

Dock ser vi att mer än hälften av åtgärderna i projektet längre, tyngre och större tåg ligger för närvarande efter 2026. Behovet för dessa tunga transporter behövs redan nu och utvecklingen går snabbt mot ännu tyngre godstransporter. Vi förordar således att planerna framflyttas för att skyndsamt färdigställa stråken för längre, tyngre och större tåg. Så länge åtgärderna inte slutförts i sin helhet kan inte heller nyttan av kapacitetsförstärkningen realiseras – ingen transformator kan transporteras till elnätbolag eller industriföretag om bara en del av sträckan klarar bärighetskraven.

Behåll och utveckla näringslivspotten för järnväg

Näringslivspotten för järnväg behöver även den behållas samt utvecklas för att via snabbspår kunna genomföra mindre åtgärder men som har stor betydelse för hållbara och effektiva transporter. Näringslivspotten för med sig stor nytta när den på kort sikt kan öka kapacitet och effektivitet för gods på järnväg, och fortfarande finns flera angelägna projekt som väntar på att genomföras. Dock behöver den även utvecklas i vissa avseenden för att de tillsatta medlen ska nyttjas fullt ut. Endast 30 procent av uttryckt ambitionsnivå har förbrukats de senaste tre åren, trots att transportköpare har bidragit med en lång lista av projekt.

En konkret förklaring till detta går att finna i Trafikverkets planering. Trots genomarbetade förslag måste Trafikverket göra om förslagen enligt deras planeringsprocedur. Här finns en tydlig förbättringspotential för att snabbare komma till handling. Samtidigt bör mindre omfattande förslag kunna genomföras skyndsamt utan omfattande planering.

Effektiva persontransporter för att säkra kompetensförsörjningen för framtidens hållbara industri

Tillgång till rätt kompetens är en knäckfråga för industrins framtida konkurrenskraft, vilket gäller särskilt för de kunskapsintensiva framtidsindustrierna inom elektrifiering och energiomställningen. Den industriella utvecklingen förutsätter tillgång till rätt kompetens, vilket i sin tur förutsätter ett utökat upptagningsområde genom t.ex. arbetspendling.

Hitachi Energy välkomnar därför Trafikverkets ambition att åtgärderna i förslaget till nationell plan ska bidra till god tillgänglighet för näringslivet med förbättrade pendlingsmöjligheter för att vidga såväl arbets- som bostadsmarknader och förbättra matchningen mellan arbetstillfällen och arbetstagare. Mot denna bakgrund är det av särskild vikt att satsningar görs för att stötta den industriella utvecklingen i två prioriterade, närliggande och sammanlänkade regioner.

För det första bör ett tågläge inklusive förbättrad spårinfrastruktur till Finnsletten i Västerås inkluderas i infrastrukturplaneringen. För det andra behöver trafiken på Bergslagspendeln förbättras för att möjliggöra resande under en timme och 30 minuter mellan Ludvika-Västerås samt för genomresande till Stockholm. Det inkluderar även reseutnyttjande till och från Finnsletten.

Förbättrade pendlingsmöjligheter till Finnsletten och med Bergslagspendeln är inte bara avgörande för industrins kompetensförsörjning idag och i framtiden – och därigenom bidragande till tillväxt för Sveriges ekonomi – utan det är också en avgörande möjliggörare för elektrifieringen och omställningen av transportsektorn. Utvecklingen bidrar till ökad tillgänglighet för högre utbildning samt att mer tillgängligt, effektivt och hållbart resande främjas vilket stärker svensk industris konkurrenskraft och ökad samhällsnytta.

Västerås 21 februari 2022

Tobias Hansson

vd, Hitachi Energy i Sverige